

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

10 JUIN 1952.

PROPOSITION DE LOI

portant création d'un
« Centre d'Etude des Problèmes Economiques
de la Belgique du Sud-Est ».

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Dans sa déclaration ministérielle, le Gouvernement Van Houtte a suscité une grande espérance, en annonçant son intention de chercher à résoudre le problème du chômage structurel.

Le but à atteindre : donner au plus grand nombre possible de nos concitoyens l'occasion de trouver du travail, est un des plus beaux que le gouvernement puisse se fixer.

Dans la plupart des cas, l'industrialisation ou le relèvement économique d'une région est un problème difficile, il ne suffit pas de vouloir créer une industrie nouvelle ou une usine déterminée. De nombreux moyens doivent être mis en œuvre en vue de réunir le maximum de conditions favorables et de promouvoir le développement de tous les aspects de la vie économique.

Plus l'état économique d'une région est déficitaire, plus les moyens à mettre en œuvre sont divers, plus l'étude de la région doit être poussée et développée.

De toutes les zones du Pays, la Belgique du Sud-Est est la plus défavorisée. Cette région, qui couvre près du tiers de la superficie du territoire national, fait une exception dans notre pays par la faible densité de sa population et la médiocrité de son niveau de vie.

Malgré une natalité abondante, le chiffre de la population diminue régulièrement, par un phénomène d'émigration vers les autres régions du pays. Non pas que les habitants soient moins attachés à leurs coutumes et à leur région, au contraire; mais parce que la pauvreté relative du sol et l'absence d'industrie les empêchent de trouver du travail sur place et les contraignent à émigrer vers des zones où la possibilité d'emploi est plus abondante.

La Belgique du Sud-Est est située à proximité du sillon Haine, Sambre, Meuse, Vesdre, la grande zone économique wallonne, centre industriel du pays. Par suite de la pau-

10 JUNI 1952.

WETSVOORSTEL

tot oprichting van een « Centrum voor
onderzoek van de economische vraagstukken
betreffende Zuid-Oost-België ».

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De Regering Van Houtte heeft een grote hoop gewekt door in haar ministeriële verklaring aan te kondigen dat zij van zins was de oplossing van het vraagstuk der structurele werkloosheid na te streven.

Het te bereiken doel, nl. aan het grootst mogelijk aantal onzer medeburgers werkgelegenheid verschaffen, is een der schoonste welke de Regering zich kan stellen.

In de meeste gevallen is de industrialisatie of de economische heropleving van een gewest een moeilijk vraagstuk; het volstaat niet de wil te hebben een nieuwe nijverheid of een bepaalde fabriek op te richten. Talrijke middelen dienen in werking gesteld om het maximum aan gunstige voorwaarden te verenigen en de opbloei, in alle opzichten, van het economisch leven te bevorderen.

Hoe gebrekkiger de economische toestand van een gewest is, des te meer zijn de aan te wenden middelen verscheiden van aard en des te meer moet de bestudering van het gewest doorgezet en uitgebreid worden.

Onder de gewesten van het land is het Zuid-Oosten van België het meest benadeelde. Deze streek, welke nagenoeg een derde van ons land beslaat, maakt uitzondering zo wat haar zwakke bevolkingsdichtheid alsmede haar geringe levensstandaard betreft.

Ondanks overvloedige geboorten, daalt het bevolkingscijfer regelmatig ingevolge de uitwijking naar andere gewesten van het land. Dit niet omdat de inwoners in mindere mate gehecht zouden zijn aan hun gebruiken en aan hun gewest, wel integendeel, maar omdat de betrekkelijke schamelheid van de bodem en het gebrek aan nijverheid ze beletten ter plaatse werk te vinden en ze er toe nopen uit te wijken naar andere gewesten waar meer werkgelegenheid bestaat.

Zuid-Oost-België bevindt zich in de nabijheid van de vallei van de Haine, Sambre, Maas, Vesder, de grote Waalse economische zone, het nijverheidscentrum van het land. Ten

vreté des communications, les habitants de la Belgique du Sud-Est ne bénéficient guère de ce voisinage. Le contraste entre les deux régions est frappant.

On peut délimiter approximativement la Belgique du Sud-Est en disant qu'elle comporte les arrondissements de Philippeville et de Dinant, la Province de Luxembourg, l'arrondissement de Verviers (sauf l'agglomération verviétoise). En fait, la situation des cantons de Chimay et de Beaumont, dans la province de Hainaut, et du canton de Ferrières dans la province de Liège est approximativement la même.

Cette région, qui fut au XVIIIme siècle un grand centre industriel et sidérurgique, est devenue une région morte.

Sans doute, les statistiques y décèlent-elles peu de chômeurs. La raison en est simple. Cette zone a dépassé le stade du chômage; elle est descendue plus bas encore : elle se trouve au stade de la dépopulation par émigration.

Las de ne pouvoir gagner leur vie à proximité de leur foyer, les habitants s'en vont ailleurs.

Le sort de cette partie de la Belgique est lamentable. Dédaignée par le pouvoir central, elle n'a d'autre ressource qu'une agriculture pauvre. Tous les grands investissements de l'État : voies navigables, autoroutes, électrification des chemins de fer, grandes institutions publiques se font en dehors de son territoire.

Une certaine vie économique y est maintenue actuellement par les travaux de restauration des dommages de guerre. Lorsque ceux-ci seront terminés, le chômage et l'exode seront plus marqués encore.

Si une aide doit, dans le cadre de la politique gouvernementale, être apportée à cette région, elle doit l'être avant que l'achèvement du gros œuvre de la reconstruction déclenche une nouvelle régression.

Si on veut réellement secourir cette région, il y a lieu d'étudier ses maux et leurs remèdes, il y a lieu de la préparer à recevoir ce secours.

Les dimensions mêmes de la zone économiquement sous-développée : près du tiers de la superficie de la Belgique, l'état de dégradation de son équipement économique, le découragement qui atteint ses élites après tant d'années d'effritement de son activité, tout montre que la première chose à faire est de procéder à l'étude générale du problème.

Grouper en un Centre d'Etude des représentants qualifiés de la Belgique du Sud-Est, leur donner mission de rechercher les remèdes au malaise de leurs provinces, leur donner accès à toute la documentation nécessaire, leur permettre de faire appel aux spécialistes dont le concours serait utile, voilà le but de la présente proposition de loi.

On peut attendre rapidement d'un tel centre un inventaire des possibilités et des suggestions pratiques; on peut attendre plus encore, la création d'un climat de confiance et d'espoir, condition préalable de toutes les réalisations de demain.

ANALYSE DES ARTICLES.

L'article premier délimite l'aire géographique de la Belgique du Sud-Est, y comprenant la province de Luxembourg, les arrondissements de Dinant et de Philippeville, l'arrondissement de Verviers à l'exclusion de l'agglomération verviétoise elle-même (qui est déjà un centre industriel).

Il définit le but d'étude et de recherche économique du

gevolge van de armzalige verkeersmiddelen levert die nabijheid weinig op voor de inwoners van Zuid-Oost-België. De tegenstelling tussen beide gewesten is opvallend.

Zuid-Oost-België kan bij benadering worden afgebakend wanneer men zegt dat het bestaat uit de arrondissementen Philippeville en Dinant, de provincie Luxemburg, het arrondissement Verviers (behalve de agglomeratie Verviers). Feitelijk is de toestand ongeveer dezelfde voor de kantons Chimay en Beaumont, in de provincie Henegouwen, en het kanton Ferrières in de provincie Luik.

Bedoeld gewest, dat in de XVIIIe eeuw een groot nijverheidscentrum was, vooral voor de ijzerindustrie, is thans een dode streek geworden.

Ongetwijfeld wijzen de statistieken er niet op veel werkloosheid. Dit is gemakkelijk te verklaren. Het stadium der werkloosheid is in bedoelde zone reeds voorbij gestreefd; zij is nog lager gezonken : zij bevindt zich in het stadium van ontvolking door uitwijking.

Daar de inwoners het beu zijn, hun brood vruchteloos in de nabijheid van hun haard te zoeken, gaan zij zich elders vestigen.

Het lot van dit deel van België is betreurenswaardig. Veronachtzaamd door het centraal bestuur, put het enige inkomsten uit een karige landbouw. Alle grote beleggingen van de Staat : bevaarbare waterwegen, autowegen, elektrificatie van de spoorwegen, grote openbare instellingen, geschieden buiten zijn grondgebied.

Een zekere economische bedrijvigheid wordt er thans gehandhaafd door de uitvoering van werken tot herstelling van de oorlogsschade. Eens deze beëindigd, zullen werkloosheid en uitwijking nog toenemen.

Zo er, in het kader van de Regeringspolitiek, hulp aan deze streek moet worden geboden, dan moet zulks geschieden vooraleer de voltooiing der grote wederopbouwwerken aanleiding geeft tot een nieuwe achteruitgang.

Zo men dit gewest werkelijk wil ter hulp komen, dienen zijn kwalen alsook de heelmiddelen onderzocht en moet het worden voorbereid op het bekomen van die hulp.

De omvang zelf van de economisch te weinig ontwikkelde zone : nagenoeg een derde van de oppervlakte van België; de achterlijke toestand van haar economische uitrusting, de ontmoediging waardoor de elite wordt aangegrepen na zoveel jaren afbrockeling van haar bedrijvigheid, dit alles wijst er op dat er eerst en vooral moet worden overgegaan tot een algemene studie van dit probleem.

Dit wetsvoorstel heeft ten doel bevoegde vertegenwoordigers van Zuid-Oost-België in een Studiecentrum te groeperen, ze tot opdracht te geven uit te zien naar de middelen om de ongezonde toestand van hun provinciën te verhelpen, ze al de nodige documentatie te verschaffen, hun toe te laten een beroep te doen op deskundigen wier medewerking nuttig mocht zijn.

Ven een dergelijk centrum kunnen snel een inventaris van de mogelijkheden alsmede praktische voorstellen verwacht worden; en wat meer is, het scheppen van een atmosfeer van vertrouwen en van hoop, hetgeen een voorafgaandelijke voorwaarde is met het oog op de toekomstige verwezenlijkingen.

ONDERZOEK VAN DE ARTIKELN.

In het eerste artikel wordt het aardrijkskundig gebied van Zuid-Oost-België afgebakend door opneming van de provincie Luxemburg, de arrondissementen Dinant en Philippeville, het arrondissement Verviers, met uitsluiting van de agglomeratie Verviers zelf (welke reeds een nijverheidscentrum is).

Als doel van het Centrum wordt vastgesteld : de studie

Centre, spécifiant qu'il doit s'intéresser à tous les aspects de la vie économique de la région.

Il précise sa mission d'information.

L'article deux traite de la composition du Centre.

Le nombre de membres est fixé à 16. Une personnalité nommée par le Roi, assure la Présidence.

Les Gouverneurs de Province de Namur et de Luxembourg siègent dans cet organisme qui va étudier la vie économique de la plus grande partie de leur province.

La Province de Liège n'étant touchée que très partiellement par l'activité du Centre, la présence du Commissaire d'Arrondissement adjoint de Verviers a paru préférable à celle du Gouverneur de la Province.

Chacun des trois Conseils Provinciaux désignera un de ses membres. Particulièrement au courant des problèmes régionaux, ces assemblées sont spécialement qualifiées pour choisir un membre du Centre d'Etude. Dans les Provinces de Liège et de Namur, qui ne sont que partiellement touchées par la création du Centre, il est prévu que le Conseiller Provincial à désigner doit être élu dans une des régions comprises dans l'activité du Centre d'Etude.

Les 9 autres membres sont désignés par le Ministre des Affaires Economiques, parmi les personnalités de la Belgique du Sud-Est : trois dans les milieux agricoles, trois dans les milieux artisanaux, industriels et commerçants, trois dans les milieux ouvriers.

Il aurait été, peut-être, plus logique de charger le Ministre de l'Agriculture et le Ministre du Travail également, de cette désignation. Il a paru plus simple de laisser à un seul Ministre la responsabilité de la composition et du fonctionnement du Centre.

L'article 3 s'inspire, dans sa rédaction, comme d'ailleurs d'autres articles de la présente proposition de loi, du texte de la loi du 3 mai 1945. Il ne paraît pas utile de prescrire la façon dont le Centre devra se diviser en sections, ni le nombre de celles-ci.

L'article 4 prévoit que le Centre aura une durée de deux ans. C'est le délai primitivement imparti au Centre Harmel. La mission du Centre d'Etude faisant l'objet de la présente proposition étant beaucoup plus simple et plus limitée que celle du Centre Harmel, il semble que ce délai soit suffisant.

L'article 5 traite du secrétariat du Centre. Le choix de fonctionnaires conscients de l'importance de leur mission et ayant une large formation est primordial pour la réussite du Centre. Il appartiendra au Ministre des Affaires Economiques, d'accord avec le Centre, de fixer les cadres du Secrétariat et de désigner les fonctionnaires qui ne doivent pas être nécessairement choisis dans le cadre de son Département.

L'article 6 et l'article 7 rattachent le Centre d'Etude au Ministère des Affaires Economiques. La mission du Centre l'appelant à examiner des problèmes qui dépendent d'autres Départements ministériels (Agriculture, Communications,

et de l'économische navorsing; het Centrum moet zich bezighouden met al de uitzichten van het bedrijfsleven in bedoeld gewest.

Zijn informatieopdracht wordt nader bepaald.

In artikel twee wordt gehandeld over de samenstelling van het Centrum.

Het aantal leden wordt vastgesteld op 16. Een door de Koning benoemde personaliteit neemt het ambt van voorzitter waar.

De Provinciegouverneurs van Namen en van Luxemburg zetelen mede in bedoeld organisme, hetwelk het bedrijfsleven van het grootste deel van hun provincie zal bestuderen.

Daar de Provincie Luik slechts zeer gedeeltelijk betrokken is bij de werkzaamheden van het Centrum, leek de aanwezigheid van de adjunct-arrondissementscommissaris van Verviers te verkiezen boven deze van de Provinciegouverneur.

Elke van de drie provincieraden zal een van zijn leden aanwijzen. Bedoelde vergaderingen, die bijzonder op de hoogte zijn van de gewestelijke vraagstukken, zijn ook bijzonder bevoegd om een lid van het Studiecetrum aan te wijzen. In de provinciën Luik en Namen, die slechts gedeeltelijk betrokken zijn bij de oprichting van het Centrum, werd voorzien dat het aan te wijzen provincieraadslid gekozen moet worden uit een van de gewesten die bij de werkzaamheden van het Studiecetrum zijn betrokken.

De andere 9 leden worden onder de personaliteiten van Zuid-Oost-België aangewezen door de Minister van Economische Zaken: drie uit de landbouwkringen, drie uit ambachts-, nijverheids- en handelskringen, drie uit arbeiderskringen.

Het zou misschien redelijker zijn geweest, bedoelde aanwijzing eveneens aan de Minister van Landbouw en aan de Minister van Arbeid op te dragen. Het bleek echter eenvoudiger de verantwoordelijkheid voor de samenstelling en de werking van het Centrum aan één enkel Minister over te laten.

Artikel 3 wordt, wat zijn redactie betreft, zoals overigens de andere artikelen van dit wetsvoorstel, ingegeven door de tekst van de wet van 3 Mei 1945. Het schijnt wel niet overbodig de wijze te bepalen waarop het Centrum in afdelingen zal dienen ingedeeld, alsook het aantal dezer afdelingen.

Artikel 4 voorziet dat het Centrum een duur zal hebben van twee jaar. Dit is de termijn welke aanvankelijk werd gesteld voor het Harmel-Centrum. Daar de opdracht van het Studiecetrum dat het voorwerp uitmaakt van dit wetsvoorstel eenvoudiger en beperkter is dan die van het Harmel-Centrum, schijnt deze termijn te volstaan.

Artikel 5 handelt over het secretariaat van het Centrum. De keuze van ambtenaren die zich bewust zijn van het belang van hun opdracht en die een ruime vorming genoten, schijnt van overwegend belang voor het welslagen van het Centrum. Aan de Minister van Economische Zaken hoort het bijgevolg toe, in overeenstemming met het Centrum, de kaders van het Secretariaat vast te leggen en de ambtenaren aan te wijzen, welke niet noodzakelijk uit het kader van zijn Departement dienen aangenomen.

Artikel 6 en artikel 7 verbinden het Studiecetrum aan het Ministerie van Economische Zaken. Daar de opdracht van het Centrum dit er toe noodzaakt vraagstukken te onderzoeken welke tot de bevoegdheid van andere minis-

Travaux Publics, etc...), on aurait pu concevoir que le Centre soit rattaché directement au Premier Ministre.

Toutefois, il semble que la politique de l'emploi et de la promotion des régions sous-développées soit plus particulièrement du ressort du Ministre des Affaires Economiques.

teriële departementen (Landbouw, Verkeerswezen, Openbare Werken, enz.) behoren, had men overwogen, het Centrum rechtstreeks te hechten aan de diensten van de Eerste-Minister.

Het schijnt evenwel dat de politiek van tewerkstelling en van bevordering der te weinig ontwikkelde gewesten meer in het bijzonder in de bevoegdheid ligt van de Minister van Economische Zaken.

Ph. le HODEY.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

Il est créé un « Centre d'étude des problèmes de la Belgique du Sud-Est ».

Il a pour mission de procéder à l'étude de la situation économique des régions économiquement sous-développées du Sud-Est de la Belgique : Province de Luxembourg, Arrondissement de Dinant et de Philippeville, Arrondissement de Verviers (à l'exclusion des cantons de Dison et de Verviers).

Il a pour mission d'examiner les possibilités de développement économique, aussi bien dans le domaine agricole et forestier que dans le domaine industriel, artisanal, commercial et touristique.

Il peut procéder à toutes les enquêtes utiles et rassembler toute la documentation nécessaire, tant auprès des pouvoirs publics que des organismes privés.

Il suggère les remèdes capables d'apporter dans ces régions le maximum de prospérité dans le cadre du bien-être national.

Art. 2.

Le Centre d'Etude est présidé par une personnalité désignée par le Roi.

Le Centre d'Etude est composé, en outre, de quinze membres :

- le Gouverneur de la Province de Luxembourg;
- le Gouverneur de la Province de Namur;
- le Commissaire d'Arrondissement adjoint de Verviers;
- un membre désigné par le Conseil Provincial de Liège parmi les Conseillers provinciaux élus de l'arrondissement de Verviers;
- un membre désigné par le Conseil provincial du Luxembourg parmi les Conseillers provinciaux;
- un membre désigné par le Conseil provincial de Namur parmi les Conseillers élus de l'Arrondissement de Dinant ou de l'Arrondissement de Philippeville;
- neuf membres désignés par le Ministre des Affaires Economiques : trois sont choisis comme représentant les organisations agricoles; trois sont choisis comme représentant les organisations des employeurs; trois sont choisis comme représentant les organisations des travailleurs.

Art. 3.

Le Centre d'Etude peut se subdiviser en sections; à titre consultatif, il peut associer à ses travaux les savants et praticiens dont la compétence recommande la collaboration.

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Er wordt een « Centrum voor onderzoek van de economische vraagstukken betreffende Zuid-Oost-België » opgericht.

Het heeft tot opdracht over te gaan tot het onderzoek van de economische toestand der economisch te weinig ontwikkelde gewesten van Zuid-Oost-België : Provincie Luxemburg, Arrondissementen Dinant en Philippeville, Arrondissement Verviers (met uitsluiting der kantons Dison en Verviers).

Het heeft tot doel de mogelijkheden te onderzoeken tot een economische opbloei, zowel op landbouw- en bosbouwgebied als op gebied van nijverheid, ambachtswesen, handel en toerisme.

Het mag overgaan tot alle nuttige onderzoeken en alle nodige documentatie inzamelen, zowel bij de openbare besturen als bij de private organismen.

Het stelt de oplossingen voor welke in staat zouden zijn aan deze gewesten de grootst mogelijke welvaart te bezorgen, in het kader van 's lands welzijn.

Art. 2.

Het Studiecentrum wordt voorgezeten door een door de Koning aangewezen personaliteit.

Het Studiecentrum is bovendien samengesteld uit vijftien leden :

- de Gouverneur der Provincie Luxemburg;
- de Gouverneur der Provincie Namen;
- de Adjunct-Arrondissementscommissaris van Verviers;
- een lid aangewezen door de Provincieraad van Luik onder de verkozen Provincieraadsleden van het arrondissement Verviers;
- een lid aangewezen door de Provincieraad van Luxemburg onder de Provincieraadsleden;
- een lid aangewezen door de Provincieraad van Namen onder de verkozen Provincieraadsleden van het Arrondissement Dinant of van het Arrondissement Philippeville;
- negen leden aangewezen door de Minister van Economische Zaken; drie zijn verkozen als vertegenwoordigers van de landbouworganisaties; drie zijn verkozen als vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties; drie zijn verkozen als vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties.

Art. 3.

Het Studiecentrum kan in afdelingen onderverdeeld worden; ten raadgevende titel kan het centrum bij zijn werkzaamheden geleerden en practici betrekken wier medewerking aan te bevelen is wegens hun bevoegdheid.

Art. 4.

Le Centre d'Etude est créé pour deux ans.

Un an après sa constitution, il communique au Ministre des Affaires Economiques ses premières conclusions. Deux ans après sa constitution, il remet son rapport définitif au Ministre des Affaires Economiques.

Art. 5.

Le secrétariat du Centre d'Etude est assumé par des fonctionnaires détachés à cette fin.

Art. 6.

Les frais d'administration et de fonctionnement du Centre sont à charge du budget du Ministre des Affaires Economiques.

Art. 7.

Le Ministre des Affaires Economiques est chargé de l'exécution de la présente loi.

Art. 4.

Het Studiecentrum is opgericht voor twee jaar.

Eén jaar na zijn oprichting maakt het aan de Minister van Economische Zaken zijn eerste conclusies over. Twee jaar na zijn oprichting, maakt het zijn eindverslag over aan de Minister van Economische Zaken.

Art. 5.

Het secretariaat van het Studiecentrum wordt waargenomen door daartoe gedetacheerde ambtenaren.

Art. 6.

De bestuurs- en werkingskosten van het Studiecentrum vallen ten laste van de begroting van het Ministerie van Economische Zaken.

Art. 7.

De Minister van Economische Zaken wordt belast met de uitvoering van deze wet.

3 juin 1952.

3 Juni 1952.

Ph. le HODEY,
H. LAMBOTTE,
A. PARISIS,
A. CHARLOTEAUX,
J. MERGET,
P. KOFFERSCHLAGER.